

POLOTE DOPO LETA TIMOTITAMO ODODIYA:

1 Na ba: Polotela. A hibima: midipa:te pokono pe komoma: uliholo da:latiminama:, ba:be Kodawa ba: Ya:su Kelisotela, ba:bene ebete ebeno sose tupuimima: hiya:hiya: hopamo doelamiya:, ba:bi okopi ipuwalo na ba: etala, iyo, ebe ba:gala aeno Ka:ka: Mula:dawa Godoko iba:te na a:kiyanamiya: ba:be oko kowatinama:.

2 O Timoti, ama:le hibima: midi ipuwalo naeno hibi guduma: eda:nata, ba:bema: nale ba:moe leta ama:tamo poememo. Wadiyala Nabiwi Godoko ba:gala aeno Kodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino malemale komo, ba:gala lumagitamo kuba huiya ikameha: komo, ba:gala hete komo ama:tamo nikama:mena:ta. [◊]

Ha:da Tabo Komokomo Iya:tulamepino Komo

3 Nale dopamo Ma:sadoniya hopamo toma: ba hiduta ama: kebe tabo ka:kiyamitima ba:be atu tabo bekakiyamemata, ba:ma ka:na ama: Epesese ko habalo ba emedena, hibima: midipi ipuwalo puya:te ha:da tabo komokomo diya:tulamenaka, wadiyala ama: ibi ba kiyahalame na:duhilamiya:.

4 Wadiyala ama: talona iba:tamo nihatelamiya: iba:te iniwalino hiya:hiya: iya:tulame uwi ba:gala iniwalino mahilo komokomo akiya:tulama:la:, mabu ba:bakobako daedae komate ibi ipuwalo olowabeletihui komo ba wadiya:paa:latele,

---

[◊] **1:2:** Oel 16:1-3; Tai 1:4

iba:te Godokono gabu ba:bo kotama:na:. Ba:hibila, ale ebano gabu aeno hibima: midi kapiyado biya:tawahanakoma:, huiyatiya ale hopo habanapino hiya:hiya: iniwalino iya:tulame komoma: tabo ga:la ipuwado hibi komo a:kuma:ma:. ⁵ Ba:bema: nale ama:ba:moe tabo begoememata, mabu na ubila dalowa:ha: tepo ipuwoeno emalagidolo komo ba:gala tataba emede komoeno mulu ukui komo ba:gala tuputupunomo hibima: midi komo, ba:bi komate amia:no sose tawakaluba:godolo ba pola:na ba:bi komokomo ipuwane malemale emalagidolo komote buluhukunakomene.

⁶ Huiyatiya numa:, komo hibima: midipa:te daedae taboma: olowabeletihui komodo ba:moi hidohido komone dito elehiya:. ⁷ Ba:bema: ba:ma tetelo iba:te ibino ubi bihatena, Godote Moseseko ipuwado tawakaluba:tamo dikalamiya: ba:bi Tutumu Tabo iya:tulamepima: keda:hanama:, huiyatiya ibi modoboha: mabu Godokono taboeno ipuwa komokomo ibi iya:tawaha:, iyo, iba:te tabo toleheno olamagiminaka huiyatiya Godokono hibi komo kuminaha:.

⁸ A iya:tawahala, keba tetelo ale hibi gabodo Godokono Tutumu Tabo diya:tulamema: ba:be komote ulihopino hidu owalubi komoma: keda:ma:ne. ⁹ Huiyatiya numa:, Godote ebano Tutumu Tabo ba:moe hopoeno tuputupupino komoma: kikalamiya:ha:, ao, ebete ebano Tutumu Tabo komokomo kuba ododilipino komoma: ikalamiya: iba:te ebano hibi gabu kiya:tawahama:. Ba:bema: hibila, Godokono

---

⁵ 1:4: 1Tim 4:7; Tai 1:14   ⁸ 1:8: Lom 7:12,16

Tutumu emalagidoleha:pi ba:gala ebetamo papamila:ha:pi, ebe holoholoma: eda:ha:pi ba:gala hibo gabu ududipi, ebeno kukala wakalamipi ba:gala ebe tolemeha:pi, nabi menokobi anakapulamepi ba:gala komo tawakalubino ka:ka: iya:hililamepi, ba:bi kuba ododilipi hiliyonomo iya:tulamema: Godote ebeno Tutumu Tabo ba:bema: ikalamiya:.

10 Ba:bene puya:te bohelemele pilo ba:gala kamena pilo dododilina, puya:te dubu gabatamo ba:gala hegehege guguda:tamo hilopo komo dododilina, puya:te ibino menemene oko huiyaheno kowatihonama: komopi pilolo duwaterna, puya:te gabomanino tabo anagiya:mida habalo ba:gala komo hiya:hiya: tetelo ha:da tabo dolamagima, Godote atumu ba:bi kuba ododilipino komoma: ebeno Tutumu Tabo ba:bema: ikalamiya:. Iyo, hopo habanapi hiliyonomo ipuwalo kebe lumagiti Ya:sukunu dopo ta:matapino iya:tulame tabo kapiyanomo dadikamidalemene, ba:be lumagino komoma: Godokono Tutumu Tabo komate ba:bema: pola:na.

11 Ba:bema: numa:, Ya:suku ta:matapino iya:tulame komate ebeno Hido A:la:mina Tabo ipuwane ikulina, ba:be tabo ba: nale hiya:hiya: tawakaluba:tamo kolamaginakoma: Hidonomo Godote natamo dikanamiya: ba:moe ba:be tabola.

*Ya:sukunu Malemale Komoma: Polote Kalakala
Tabo Dolamagiya:*

12 Ba:bema: natamo helo dikanamiya: nale aeno Kodawa Ya:su Kelisotamo kalakala tabo begoemo, mabu ebete na hibidawama: goelo ebeno oko kowatinama: na ba:bema:

ka:namiya:. [◊] 13 Ba: hibila, dopamo tetelo nale ebeno komoma: kubakuba tabo ba olamagi konomo mauba ipuwalo koko temeteme ebetamo ba:bo ikamenakuimo. Huiyatiya ba:ba tetelo ebete iya:tawuya:, nale ebe hibima: midiha: mabuma: daedae ukuilo ba:bako kuba komo dododilinakuimo, ba:bema: ebete kuba huiya natamo ikanameheno ebeno malemale natamo dito hawakalimiya:. [◊] 14 Iyo, aeno Kodawa Ya:su Kelisote ebeno malemale natamo konomamo da:haminuya:, ba:ba tetelo ebegodone duluhukuna ba:be hibima: midi komo ba:gala malemale emalagidolo komo naeno tepo ipuwalo a:mahiliya:.

15 Ba:bema: nale ba:moe hibinomo tabo begoemo, Ya:su Kelisote kuba ododilipino ka:ka: mula:lelamema: ba:moe hopamo a:piya:. Iyo, wadiyala ama: ba:moe tabo kodakodal na:lawa:, mabu naeno kuba ododili komate komo tawakalubi hiliyonomoeno kuba ododili komo ba:gogole, [◊] 16 Ya:su Kelisote na koko kuba ododilidawatamo huiya ikanameheno malemale dito hawakalimiya:. Ba:moe mabuma: Ya:suti pui ebano wiboha: ka:ka: lawema: da:ka:lamiholiya:, wadiyala ba:ba:te ebe hibima: midiha: tetelo ba:moe hidu komo niya:tawahamena:, Ya:suti ibi malemalelatelelo na:latilamena iba:te ibino kuba ododili ipuwane ebetamo hibilo kohobila:hama:, ebete na Poloko keba ka:na ka:latinamenami ba:ba ka:na. ¹⁷ Ba:bema: kalakala konomola! Godoko ba: emedena emedena tetelo demedenamene ba:be Ko

---

[◊] 1:12: Oel 9:15; Gal 1:15-16; 1Kol 15:9-10   [◊] 1:13: Oel 8:3;
9:1-5   [◊] 1:15: Luk 19:10

Gawadalagila, ba:gala ebete a:kahoenamene, ba:gala a hopo habanapa:te ebe baida:mo umi modoboha:, ba:gala ebe ba: kapiyanomo Godola, eta puliyanomola. Ba:bema: wadiyala emedena emedena tetelo tawakaluba:te ebe hunamo ba adipatena awagaha komote ebegodolo nitanamene! Ba:moe tabo ba: hibinomola, ba:ba:la!

¹⁸ Timoti, numa:, ama:le hibima: midi ipuwalo naeno guduma: eda:nata, ba:bema: na ubila ba:moe leta ipuwalo kapiyakapiya komoma: ama: kiyahame, ama:le ba:moi tabamo kopapamiwatama:. Ba: hibila, Godokono okopa:te ebeno Gobogoboeno heloamo kebe hidohido komate ama:godolo kikulihoma: tabo dopamo dolamagimiya:, ba:ma tetelo ibino hibi tabo komate naeno tabo komago kapiyama: eda:te ama: hibilo kowalubima:na:ta. Ba:bema: wadiyala ama: ba:bi owalubi tabo komokomo hiliyonomo kodakodal na:watila:mota:nuya:, helo dubuti alaholoho ilina keba ka:na ka:watila:mota:nanako ba:ba ka:na, ¹⁹ ba:gala amia:no hibima: midi ipuwalo kodakodal ba la:na, amia:no tepo ipuwoeno mulu ukui komate hidamo kopola:nama: eta kuba deha:potonomo akododa:la:. Numa:, como Ya:suku ta:matapino como ba: ba:ma ka:nala, Godote kebe mulu tepo ipuwoeno ukui como iba:tamo dikalamiya:, iba:te papamila:ha ubiha:ma: deda:hui ibi ha:kiya ibino hibima: midi como ba: a:kubahilamiya:, lumagiti kehaha: kolo modo ebeno boge kubamo atalo ba:be bogete koko gawiya ipuwamo keba ka:na ka:nululunako ba:ba ka:na. ²⁰ Iyo, Haimaneyasiko ba:gala

A:lesandako ibi netewapi ba:bakopila, ba:be mabuma: nale ibi hibima: midipino kapiyuimi ipuwane uluhukulatelete Saitanakono kokoto ipuwamo dito miya:timo, iba:te ibino huiya ba lawe hidu ukui ba:ma ka:na kolawema:, iba:te Godokono komoma: kubakuba tabo gala a:kaga:lanakamena:. [◊]

2

Godotamo Toetoe Tabo Olamagimi Komo

¹ Ba:bema: Timoti, nale ama: kebe komokomoma: da:goemema ba:moe ba: ko komonomola. La: hibima: midipino kapiyuimi tetelo Godotamo toetoe tabo dolamagiminakoma, wadiyala la:le hiliyonomo hopo habanapino hiya:hiya: komoma: ba toetoeho kalakala tabo atumu na:kaga:lanakuya:la:, ² ba:bene atu tetelo koko gawadubu ba:gala komo gabomani okopi hiliyonomo atumu na:kawadiya:paa:latelenakuya:la:. Ama: numa:, a hibima: midipa:te ba: ba:ba ka:na gabomana:godolo hidu tataba emede komo kumima:nema:, ba:gala ale Godokono ubi komokomo hiliyonomamo ba papamila:halena komo tawakalubino holoholo hapulu tuputupunomolo bemedenama:. ³ Ba:bema: hibila, ba:mako toetoe tabo olamagi komo ba: aeno Ka:ka: Mula:dawa Godote hidoma: da:goena ba:moe ba:be komola, ⁴ mabu ebe ubila hopo habanapi hiliyonomate ebano hibi komo

---

[◊] **1:20:** 2Tim 4:14-15; 1Kol 5:5

iya:tawahate ibino ka:ka: mula: komo ba:bo kolawema:.

⁵ Numa:, Godoko ba: kapiyanomola. Ba:gala ba:moe ba: eta komola, ebe ba:gala tawakalubi tetenomolo da:la:na ba:be Ya:su Kelisote ba: ba:moe hopolo lumagino apa:mo da:hawakaluya: ba:be dawala. Ba:bema: hibila, ebe kapiyagodolo helo bitana tawakalubi Godotamo komagahelema:, ⁶ mabu ebe ha:kiya ebeno ka:ka: tama:mo ihatete ibi Saitanakono du genamane kuluhukulatelema: ebeno hawa:mo ba:bo huiyahaliya:. Iyo, ebete ba:be gabodo ebeno hidu tetenomolo ba:moe komo behawakalimiya:, Godokono ubi bitana hiliyonomo tawakaluba:te ebegodone ka:ka: mula: komo kolawema:. ⁷ Ba:be mabuma: ebete na Polotamo ebeno oko ikanamiya:, nale ebeno oelamepi dubu etama: eda:te Yuha:pa:tamo Hido Tabo ba olamagi ibi ba:bo kiya:tulamenakoma:. Ama: nolata, ba:moe tabo nale da:goitamo ba: hibinomola, na ha:da tabo kolamagitaha!: ⁸

⁸ Ba:bema: naeno ubi komo ba:ma ka:na itana. Kebe hiya:hiya: tetelo hibima: midipa:te da:kapiyuiminaka, wadiyala dubate mauba komo ba:gala olowabeletihui komo hiliyonomo tama:mo miya:tete, ba:bene ibino tepo ipuwalo dalowa:ha:ma: ba eda:ha iba:te ibino kokoto Godotamo wadiya:paa:latelelo toetoe tabo ba:bo nolamagiminakamena:.

Hibima: Midipi Kamenakamenoeno Komo

---

^{☆ 2:6:} Lom 3:29-30; Gal 1:4   ^{☆ 2:7:} Oel 9:15; Gal 2:7-8; 2Tim 1:11

9 Ba:gala na ubila hibima: midipi kamenakamenate hidu mulu gabodo kaliko pupuliti ibino hunu tama koamo akemalagidolenala:. Ba:bema: iba:te hinibo a:wihole komo, ba:gala galeno golodo nolenole pupuli komo, ba:gala nehe tulikahula pupuli komo, ba:gala huiya kokonomo kaliko pupuli komo, ba:bi hiya:hiya: hunu nikapi hiduimi komokomo iba:te kokonomo komoma: akaga:lala:. **10** Huiyatiya wadiyala iba:te komopa:tamo hidohido komo nododilinakamena:, mabu ba:moe ododili gabodo iba:te hibi haluhagaluhu kamenakamenama: keda:hama:na:, iyo, kebe kamenate ebe ha:kiya ebe Godoko ta:matadawama: da:goena, wadiyala ebete ebeno ododili ipuwalo hibi komo na:hawakalima:mene.

◊

11 Ba:gala hibima: midipa:te da:kapiyuiminaka, wadiyala kamenakamenate tabo ga:laheno Godokono tabo olamagimipino iya:tulame komamo dito na:papamila:halenakamena:.

12 Ba:be mabuma: hibima: midipi ipuwalo nale eta kamenatamo helo a:kikama:lemo, ebete Godokono tabamo dubu ba iya:tulamita ibino namutudawama: keda:ma:, ao, Godokono tabo iya:tulame tetelo kamenakamenate tabo ga:laheno dito nulihonakamena:. **13** Ba:bema: numa:, nale kamenakamenoeno komo kohawakalimima: kebe netewa komate Godokono Bukalo da:polana, nale ba:bi komo ama: kiya:tumima:nemata. Dopo komo ba:ba:ma ka:nala, Godote A:da:meko dopamo ododiti,

◊ **2:9:** 1Pit 3:3-5 ◊ **2:10:** 1Tim 5:10 ◊ **2:12:** 1Kol 14:34

galane ebano kamera Ibiko ba:bo ododiya:. *

¹⁴ Ba:gala eta komo ba:ma ka:na itana, Saitanate tawakalubi kuba gabamo emogabuillamema: dewageliya:, ba:ba tetelo ebete dopo dubu A:da:meke kamihomiya:ha:, ao, ebete ebano kamera Ibiko kapiya amihomete ba:bene ebete Godokono kukala ba:bo adikanaliya:. *

¹⁵ Huiyatiya Godokono ka:ka: mula: komote hibima: midipi dubu kapiyatamo kitanaha:, ao, kamenakamenatamo atumu ba:kaitana, ba:bema: kebe kamenate hidu mulu ukuiyo Ya:suku hibima: ba midina tuputupu emede komo ba:gala malemale emalagidolo komo miya:palehen, ebete gugudi alahilame gabodo ka:ka: mula: komo hibilo kolawema:ne.

3

Sose Watodawoeno Emede Komo

¹ Ba:moe komo ba: hibila, keba tetelo dubuti sose watodawama: eda:ma: ubi koamo dihatemene, ba:moe ba: hidu komola mabu sose watodawoeno oko hidonomola. * ² Ba:be mabuma: ba:be okodawoeno ododili komo ipuwalo eta kapiya deha:potonomo kubate itana modoboha:. Ba:ma ka:na sose watodawate kamera kapiyagodawama: eda:te, ba:bene hibima: midipi ipuwalo ebano emede komo tuputupunomolo ba itana, ebete hidohido mulu ukui kapiya emalagidolelo ebe ha:kiya ebano komo hidamo nulamenakamene. Ba:bene ebete ebano genamalo kapela tawakalubi hidamo nowalubilinakamene, ba:gala wadiyala

---

* **2:13:** Tup Mabu 2:7,21-22; 1Kol 11:8-9   * **2:14:** 2Kol 11:3;
Gal 3:1-6   * **3:1:** Oel 20:28

ebete Godokono tabo olamagi ipuwalo hid
iya:tulamedawama: neda:mene. ³ Ba:gala
sose watodawate gamoda nihodawama: eda:
modoboha:, ba:bene ebete alaholoho komo
ba:gala olowabeletihui komo ododili modoboha:,
huiyatiya tatabadawama: neda:mene. Ba:gala
ebete ebeno tepo ipuwalo mani koamo
emalagidolo modoboha:. ⁴ Ba:bene ebete ebeno
genamanapino komo hidamo ulamelelamete,
wadiyala ebete ebeno gugudi hidamo
niya:tulamenakamene, iba:te ibino hiliyonomo
ododili komodo ibino nabiwi ba emalagidolo
ebeno tabamo kopapamila:halenama:. ⁵ Ba:
hibila, kebe dubuti ebeno genamanapi hidamo
ulameheno, ebete atumu Godokono sose
tawakalubi hidamo a:kulama:mene.

⁶ Ba:gala numa:, sose watodawate Ya:suku
ta:mata ipuwalo uli lumagima: eda: modoboha:. Ba:bako dawate sose atama: ubi dihatemene,
diyala, ebe ha:kiya ebe da: awagaminamene,
ba:bema: Godote kuba huiya ebetamo
kikamema:ne, ebete dopamo Saitanatamo
kuba huiya keba ka:na kikamiya: ba:ba ka:na.

⁷ Ba:bene wadiyala sose watodawate hibima:
midiha:pino holoholo hapulu atumu hidohido
komo na:kododilinakamene, iba:te ebeno hid
emede komo umimiti ebe tuputupudawama:
koga:lama:. Iba:te ebeno emede ipuwalo eta
kuba umi modoboha:, mabu iba:te ebegodolo
eta tuputupuha: komo umiti ebe kubadawama:
da:ga:lamena:, diyala, ebete hilopo lawete
Saitanakono gubi ipuwamo dito da: negamene. ⁸

⁸ 3:2: Tai 1:6-9   ⁸ 3:7: 2Kol 8:21

Sose Watowatopi Owalubilidawoeno* Emede Komo

⁸ Ba:bema: sose watowatopi owalubilidawoeno emede komote komopino umi ipuwalo atumu hidonomoma: neda:mene. Ba:ma ka:na ebete ma:lapila netewa lumagima: akeda:la:, ba:bene ebete helo gala:ipi gao beya konomamo niho modoboha:, ba:gala ebete ha:da amiho gabodo ilina dogodogodawama: eda:ma: ubi ihate modoboha:. ⁹ Ba:gala Godote kebe hibi gabotawakaluba:tamo da:hawakalimiya:, wadiyala sose watowatopi owalubilidawate ba:be gabogeno hiliyonomo iya:tulame komokomo kodakodalo ba watila:mota:na ebeno tepo ipuwalo ukui gagagagama: akeda:la:. ¹⁰ Ba:bema: pote sose owalubidawama: oko tupuimima: ubi da:hawakalimimini, wadiyala la: sose watowatopa:te ebeno emede komokomo dopamo hidonomamo nulamelemyia:la:, ba:bene la: ebegodolo eta kuba umihino wadiyala ebete sose oko na:tupuima:mene.

¹¹ Ba:gala okopi kamenakamenoeno emede komate komopino umi ipuwalo atumu hidohidonomoma: neda:hamena:. Ba:ma ka:na iba:te tawakalubino hiya:hiya: komoma: kubakuba tabo akaga:lanakala:, ba:bene iba:te hidohido mulu ukui kapiya emalagidilolelo ibino hiliyonomo ododili ipuwalo hibinomopima: neda:hamena:. [◊]

---

* **3:7:** Buka ka:lamiholedawa, wadiyala ama: ba:moe komoniya:tawa, tukulubino tabamo hibima: midipa:te sose watowatopi owalubilidawa dikonema: ka:minaka. **◊ 3:11:** Tai 2:3

12 Ba:gala numa:, sose watowatopi owalubilidawate kamena kapiyagodawama: eda:te, ba:bene wadiyala ebete ebeno gugudi ba:gala komo genamanapi ibino komokomo hidamo nulamelelamenakamene. **13** Ba: hibila, puya:te sose watowatopi owalubili oko hidamo dowatina, komopa:te ibi ibino hidu oko mabuma: da:mililameholemena:, iba:te Ya:su Kelisoko hibima: midi ipuwalo apepehote ebeno oko owatima: tole komote iba:godolo a:kitanamene.

Godoko Ta:mata Komoeno Konomo Ipuwa

14-15 Ba:bema: Timoti, nale ama:tamo tiyonomo pema: ubi bihatimo, huiyatiya na gabu tiyolo umihino, ba:be komo ba emalagidolo nale ba:moe leta ipuwalo komo iya:tulame tabo ba:bema: miya:temo. Ba:ma ka:na nale ama: biya:tumimata, sose tawakalubino kapiyuimi tetelo iba:te Godokono umi ipuwalo tuputupu komo keba ka:na na:kododilinakomena:. Numa:, emedena emedena tetelo demedenamene, a sose tawakalubi ba: ba:be Kodawoeno genamanapila, ba:gala a ebeno genamoeno hototo ba:gala abo huiyala, mabu ale ebeno hibi iya:tulame komo ba:moe hopolo ba wadiya:paa:latelena ebeno genamoeno la:na komote kodakodalokitanama:ne. **16** Ba:bema: hibila, a hibima: midipa:te Godokono ubi gabodo ebe keba ka:na da:ta:matanama:, ba:be komoeno ipuwa bada konomola:ka:!

Aeno Kodawate hopo habalo lumagino apa:mo a:hawakaluya:,
 ba:bene ebeno tuputupu emede komo kohawakalimima:,

ebete ebeno Gobogoboeno heloamo hoe
     ipuwane mahigate,
 Godokono nopolpa:te ebe wiboha: ka:ka:go
     ba:bo umiya:
 Ba:gala ebe ta:matapa:te ebeno komo hopo haba
     konomolo a:hawakalimiya:,
 ba:bene hiliyonomo tawakaluba:te ebe hibima:
     ba midi,
 ebete Godokono Hunu Habamo ba:bo
     odoluya:
 ebeno holoholo hapulu konomo alo ipuwalo
     konemedenama:. [◊]

4

Godokono Mahilamo Ha:da Tabo Olamag-imipino Komo

¹ Numa:, Godokono Gobogobote hawakala
 ba:ma ka:na goena, hopo haboeno kuititi tetelo
 komopa:te Saitanakono kubakuba gobogobo
 ba:gala ha:da amihoho gobogoboeno iya:tulame
 komamo papamila:halete, iba:te Ya:suku hibima:
 midi ipuwane ba:bo kohobila:halema:na:
² Ba: hibila, ba:moi ha:da amiho komate ba:
 ma:lapila netewa tawakaluba:godone ikulina,
 iyo, Godote kebe hidu mulu ukui ibino tepo
 ipuwamo dopamo da:miya:telamiya:, ba:bi
 hidohido ukui ibino kuba ododili ipuwalo dito
 alatidiholamiya:, hidohido ilinate koelo keba
 ka:na ka:wamotena ba:ba ka:na. ³ Ba:bi
 ha:da amihopa:te na:ga:lanaka hibima: midipi
 ipuwalo dubuti kamena lawema: Godote talona
 bihatelamiya:, ba:gala iba:te na:kaga:lanaka

[◊] **3:16:** Yon 1:14; 2Pit 3:3; 1Yon 2:18

komo hidohido ilina nahama: talonala.
 Huiyatiya numa:, Godote ba:bi komo hiliyonomo
 hibima: midipi mabuma: ododiliti iba:tamo
 ikalamiya, ba:bema: puya:te ebeno hibi komo
 diya:tawahana, iba:te kalakala tabo ebetamo
 adipatelo ba:bi ilina dito konahanama:na:
 ba:gala dubuti ebeno kamenago kapiyama:
 eda: tetelo iba:te atumu Godotamo kalakala
 kadipatenama:na:. [◊] ⁴ Ba: hibila, Godote
 ba:moe hopoeno hiliyonomo komokomo ebeno
 tawakalubi mabuma: ododiliya:, iyo, ba:bi
 komate hidohidonomoma: eda:hana, ba:bema:
 wadiyala tawakaluba:te ba:bi malemale komo
 uwatema: ubiha:ma: eda:haheno Godotamo
 kalakala tabo ba ga:la ebeno kokotone
 nuwatenakamena:. ⁵ Ba:bema: numa:, Godote
 ba:moe hopoeno ilina ododili da:wibuya:, ebete
 ba:bi ilina hiliyonomo ulamete ebeno tabo
 olamagi komamo hidohidoma: ba:bo midiliya:
 ba:gala ba:ma tetelo ale komo ilina uwatelo
 ebetamo kalakala tabo dadipatenakoma:, ebete
 ba:be komodo atumu ba:bi ilina hidohidoma:
 gala ba:kagoenakomene.

Ya:su Kelisokono Hido Okodawoeno Komo

⁶ Ba:bema: Timoti, ama:le Ya:su Kelisokono
 hido okodawama: eda: komo kohawakalimima:,
 wadiyala ama: ba:moi iya:tulame tabo hibima:
 midipi ekaka:tamo nolamaginakuya:. Iyo,
 ama: ibino gobogobo hapuino baa: iba:tamo
 modobolo dikalamemena: ba:be komote
 amia:no komo ba:ma ka:na kohawakalimima:ne,
 ama:le hibima: midi ipuwalo kebe iya:tulame

[◊] **4:3:** Tup Mabu 9:3; Lom 14:6; 1Kol 10:30-31

komo da:ta:mahelenapiya:la, ama:le hidamo apema: ba:bi hibi tabo komokomo atumu hibilo na:kanahanata. ⁷ Ba:gala ama: iniwalino hiya:hiya: uwi akulihonakala:, mabu ba:bakobako uwi komate tawakalubino daedae ukuido ba ikulina Godokono hibi komo kahawakaliminaha:. Huiyatiya numa:, ama: Godotamo hibilo kopapamiwatanama: wadiyala ama: amia:no tepo ipuwa na:kodakoduiminakuya:, bolamo iya:da:dawate heloma: keda:ma: ebeno ape keba ka:na ka:kodakoduiminako ba:ba ka:na. ⁸ Ama: iya:tawala bolamo iya:da:mipa:te ibino ape helohelonomoma: keda:hama: keba ka:na ka:midilinaka, iyo, ba:ba ka:na iba:te ibino katene ape ovalubilima: ba:moe komo bododinaka. Huiyatiya numa:, amia:no tepo ipuwate heloma: keda:ma: ama:le amia:no ukui atumu da:kodakoduiminakomena:, ba:moe gabodo ama: ha:kiya ama: ovalubima: hidonomo komo bododinakomena:ta, mabu ama: ba:moe hopolo Godokono hidu emede komokomo duwatemena: galane wiboha: ka:ka: hibilo konelawema:na:ta.

⁹ Ba:bema: nale ama:tamo da:goemo, wadiyala ama: ba:moe tabo kodakodal na:lawa:, ¹⁰ mabu a hibima: midipa:te Godokono wiboha: ka:ka: lawema: oko ebetamo helonomamo ba:bema: owatinama:. Ba: hibila, ebete hopo habanapi hiliyonomoeno Ka:ka: Mula:ledawama: ba eda:na hibima: midipa:tamo hibi ka:ka: ba:bo kikalamema:ne, iyo, ebe ba: emedenamene tetelo demedenamene ba:be Ka:ka:dawala, ba:bema: ale ebeno pe komo uliholo latiminama:.

---

⁸ 4:7: 1Tim 1:4

◊

¹¹ Ba:bema: naeno gudu, wadiyala ama: ba:moi tutumu tabo ba:gala iya:tulame tabo hibima: midipa:tamo nolamaginakuya:. ¹² Hibila, ama: sose tawakalubi ipuwalo uli ape dubulata, huiyatiya iba:tamo gigiho aka:hiya:midala: ibi ipuwalo etate ba:ma ka:na goe, ama: sose watodawaha:. Iyo, wadiyala ama: amia:no tabo olamagi komo ba:gala ododili komo hiliyonomo ipuwalo tuputupudawanomoma: ba eda: hidu go iba:tamo na:hawakaliminakuya:. Ba:bema: iba:te amia:no malemale emalagidolo komo ba:gala amia:no hibima: midi komo ba:gala amia:no tepo ipuwoeno dalowa:ha: ukui komo dulamelememena:, ba:ba tetelo iba:te ama: hibi sose watodawama: koka:mima:na:ta. [◊]

¹³ Ba:bene sose oko owati ipuwalo wadiyala ama: hibima: midipa:tamo Godokono Bukoeno tabo komokomo ka:lamiholete ebeno tabamo ibi ba owalubili ba:bo niya:tulamenakuya:. Numa:, nale Epesese habamo da:pemo, ba:ba tetelo ba:moi atu komokomo ama:go kapimilo kopododilima:nemo. ¹⁴ Ba:bema: naeno gudu, kebe komote ama:tamo dopamo duluhukuya:, ama: ba:be komo akadodala:. Iyo, ama: sose oko tupuimihino watowatopa:te Godokono Gobogoboeno heloamo ibino kokoto ama:tamo ba emowatilame hidohido komate ama:godolo kikulihoma: hibi tabo dolamagimiya:, ba:ba tetelo ama:le Godokono oko kowatinama: ebete malemalelo hiya:nomo helo ama:tamo ikamiya:ta. Ba:bema: wadiyala ama: ba:be

---

◊ **4:10:** 1Tim 2:3-4   ◊ **4:12:** Tai 2:15

heloamo ebno oko nowatinakuya:, ^{✧ 15} ba:bene sose tawakaluba:tamo ba:moi komokomo ba iya:tulamena amia:no ka:ka: gobogobamo ihatelo heloha:ma: akeda:la:, mabu ama: ba: ba:ba ka:na oko owati ipuwalo ba ape tawakaluba:te ba:be komo ba:bo kumima:na:. ¹⁶ Huiyatiya ama: hidamo! Wadiyala ama: ha:kiya amia:no emede komo ba:gala iya:tulame komo hidonomamo nulamenakuya:. Ama:godolo ba:moi netewa koko komate modobolo da:pola:namene, ba:ba tetelo puya:te amia:no iya:tulame tabo dulihona, ama:le ibino ka:ka: ba:gala amia:no ka:ka: kapimilo komula:lema:na:ta.

5

Komo Hibima: Midipa:go Hidamo Emede Komo

¹ Ba:bema: Timoti, hibima: midipi ipuwalo kebe kadelete kuba dododimini, wadiyala ama: ebe koamo kiyahameheno amia:no hibi nabiwima: goelo Godokono tabamo ebe nowalubiya:. Ba:gala ama: huiya uli apepeho dubuino komoma: wadiyala ama: ibi amia:no ekaki ba:gala nanima: midiliti, ² ba:bene kabelekabela:te amia:no menokobima: neda:hamena:. Ba:gala ama: hidamo! Ama: uli apepeho kamenakamena ba:gala bohelemele Godokono tabamo dowalubilimina:, ba:ba tetelo ibi amia:no ekaki ba:gala nanikokubima: na:midiliya: amia:no tepo ipuwoeno ukuiti iba:tamo tuputupunomolo kitana:ma:.

Hibima: Midipi Hamolehamoleno Komo

[✧] **4:14:** 2Tim 1:6

3 Ba:gala eta komo. Hamolehamole ipuwalo
 etate hidu ovalubi komo lawema: ebeno mabu
 tawakaluba:godolo ovalubidawa hibilo umihino,
 wadiyala ama: sose tawakalubi na:kiyalamiya:
 iba:te ebe hidamo kowalubinakoma:. 4 Huiyatiya
 keba tetelo eta hamolenko koko gugudi ba:gala
 koko eyoni guguda:te hibima: midipima:
 deda:hana, wadiyala ibi ha:kiya ibino menoko
 hiliyonomo tetelo kowalubinama: hidohido
 ukui nuwatenakamena:, mabu ba: ba:ba ka:na
 ba:bi guguda:te ibino Godoko ta:mata komo
 hibilo kohawakalimima:na:. Ba: hibila, nabiwi
 menoko iba:te gugudi hegehege tetelo ibi keba
 ka:na kowalubilinakui, koko guguda:te ba:bi
 ovalubi komo emalagidolelo hidu huiya ibino
 hamole menokotamo dikamemena:, Godote
 ibino malemale komo umilamete hidonomoma:
 kogoema:ne. 5 Ba:bene kebe hamolete
 hidu ovalubi komo lawema: ebeno mabu
 tawakaluba:godolo ovalubidawa hibilo umihino,
 wadiyala ebete Godokono oko kapiya ba owatina
 ebeno ka:ka: komoma: aka-ukuibilibila:la:. Ba:ba
 ka:na ebete du hegela hiliyonomolo Godokoba:
 tabo ga:lalo ebeno modoboha: komokomo
 ba:gala komopino modoboha: komokomo ba
 wadiya:paa:latelena ovalubi komo ebegodone
 lawema: uliholo na:latiminakamene. 6 Huiyatiya
 ama: iya:tawala komo hamolehamolenko komo
 eba ka:naha:. Ibi ha:kiya ibi ibino kateneno
 ubilo kalakaluilamema: ba ewageleno Godokono
 oko kowatinaha:, ba:bema: hibila, ba:bako
 hamolehamola:te ibino hunu tamoeno ka:ka:
 konomamo ba emalagidole huiyatiya iba:te tepo
 ipuwalo ya:lo a:ha:lahuya:. 7 Ba:bema: naeno

gudu, wadiyala ama: hibima: midipi ba:moi tabo komamo nowalubiliya: komopa:te ibino hamolehamoleno ododili komo ulamelo kubama: ga:lakapoma:.

⁸ Ba:gala ba:moe ba: eta komola. Wadiyala hibima: mididawate ebeno hibi gugudino modoboha: komokomo ulamelo ibi dopamo ovalubiliti, ba:bene ebeno komo mabu tawakalubi atumu hidamo na:kowalubilinakamene. Ba: hibila, ebedogolo ovalubi gabote ba itana ebete ibino modoboha: komokomo ulamelelameheno, ebete ebeno malemale ododiha: komodo ba:ma ka:na goena, Ya:suku hibima: midi gabo ba: hibiha:. Iyo, ebete ebeno malemale ododiliha: komodo kubadawama: eda:te, ba:bene ba:moe ebeno kuba ododi komote komo hibima: midiha:pino kuba ododili komokomo ba: a:gogoli.

⁹ Ba:bema: kebe hamolete dopamo kapiyanomo awa:godawama: deda:nami, ba:gala ebe ka:ma: 60 gogote da:gogolui, wadiyala ama: ba:bako dawoeno mahilo soseno hamolehamoleno mahilo bukamo ihatete, ba:bene hibima: midipa:te ba:bako hamole kapiya malemalelo nowalubinakamena:. Huiyatiya ama: ebeno mahilo ihateheno, ¹⁰wadiyala sose tawakaluba:te ebeno ododili komo dopamo nulamelema:mena:. Ba:bema: iba:te ebe hidonomo kamenama: da:ga:lamena:, ba:ma ka:na dopamo ebeno gugudino hegehege tetelo ebete ibi hidohido iya:tulame komamo dowalubilinakui, ba:gala ba:ma tetelo ebete hiya:hiya: malemale komo hiliyonomo ododilima: ebeno ubi konomamo ba ihatena, ebete ebeno genamalo kapela tawakalubi hidonomamo dowalubilinako,

ba:gala komo hibima: midipi owalubilima:
 nato ukulaleno beya iba:tamo da:wadahenako,
 ba:gala komo tetelo awaepi malemalelo atumu
 da:kowalubilinako, wadiyala ama: ba:bako
 hamole kapiya owalubi na:tupuimiya:.

11-12 Huiyatiya modoboha: ama: uli ape
 hamoleno mahilo bukamo i hate. Ba: hibila,
 kebe hamolehamoleno mahilote bukalo
 da:pola:lama:na, sose tawakaluba:te ibino mahilo
 miya:telameheno dopamo iba:te Kelisokono oko
 owatima: ibino ape ebe kapiyatamo ikamehoma:
 hibi tabonomo hawakala ga:luya:. Huiyatiya
 numa:, uli ape hamolete ba:mako hibi tabo
 goe a:kamodobamene, mabu galane ebeno
 kateneno ubi komate da:mahila:hamena: dubu
 lawema: gala kakewagelema:ne. Ba:bema:
 ebe niliya, mabu ebete dopamo kebe tabo
 hibili da:goiya: ba:be tabo dadikamidalemene,
 ebeno kuba huiyate Godogodone ebetamo
 kopema:ne. **13** Ba:gala ba:moe ba: eta komola.
 Uli ape hamolehamola:te hibima: midi ipuwalo
 kodakodal kala:mota:hanaha:, ba:bema: diyala,
 iba:te eta kuba ododi komamo ba:ma ka:na da:
 negudimina:, iba:te hibi oko owatihino ibino
 mabulubi ipuwalo eta genamane eta genamamo
 ba wapata:lame hiya:hiya: tawakalubino
 komoma: tabo ga:la ba:bo konetupuimima:na:.
 Iyo, ba:ba tetelo iba:te eta kuba ba:ma ka:na
 kakododima:na:, iba:te oko owatima: buhamama:
 ba eda:ha, ibi ha:kiya ibino hiya:hiya: komo
 ulameheno, ibino tabo ga:la ipuwalo puya:te hibi
 oko komokomo dowatihona iba:tamo temeteme
 ba:bo kikalamema:na:.

◊

¹⁴ Ba:bema: na ubila uli ape hamolete dubu gala kalawete hogagoma: ba eda: ebeno genamalo hiya:hiya: hidohido oko ba:bo nowatihonakamene, mabu kebe hibima: midiha:pa:te ago dalaholohona, iba:te ba:bako kameneno tuputupu emede komo dumimina:, ebe mabuma: iba:te gabu a:kuma:mena: a hibima: midipino komo kubama: koga:lama:.
¹⁵ Numa:la:, komo hamolehamola:te Saitanako kota:matama: hibima: midi ipuwane ya:lo ohobila:huya:, ba:bema: ibino kuba ododili mabuma: komo hibima: midiha:pa:te aeno emede komoma: kuba tabo bega:lanaka.

¹⁶ Ba:bema: hamolehamoleno komoma: ba:moe tabo ba: naeno iya:tulame tabo komola. Keba tetelo hibima: midi kameneno mabu tawakalubi ipuwalo hamolehamola:te da:pola:namena:, wadiyala ebete ha:kiya ibi hidamo nowalubilinakamene, iyo, ba:bi hamolehamoleno tawakaluba:te sose ipuwalo owalubi komo uwatema: akaga:lanakala:. Huiyatiya kalakala konomola, hamolehamole ipuwalo pokono mabu tawakaluba:te hibilo pola:naheno, wadiyala sosete ba:bako hamole kapiya malemale komamo nowalubinakamene.

Sose Watowatopa:tamo Ibino Oko Huiya Ikalame Komo

¹⁷ Ba:bema: ba:moe ba: eta komola. Sose watowatopi ipuwalo puya:te Godokono tabo olamagimi oko ba:gala ebeno iya:tulame oko hidamo kowatihoma: ibino ka:ka: hibilo da:miya:tena, ba:gala puya:te watowatopino

komo hiya:hiya: oko hidamo dowatihona ibi atumu, wadiyala sosete ba:bako okopa:tamo huiya konomamo nikalamenakamene, netewa okoeno hidu huiya keba ka:nala:ka: ba:ba ka:na.

18 Mabu Godokono Bukalo tutumu tabote ba:ma ka:na itana, “Tawakaluba:te witi-laisa nahoeno kikipo kuwatema: ibino kau-goete ba:bi ilina mikimoelelo oko iba:tamo dowatimini, ba:ba tetelo iba:te ba:be kau-goeno tabo hala:mo matumi modoboha:, mabu ebete iba:tamo oko owati ipuwalo witi-laisa kikipo kapiyakapiya na ha modobola, iyo, ba:bi na ha ilina ba: ebeno okoeno huiya deha:potola.” Ba:bene eta tabote ba:ma ka:na kaitana, “Okopa:te habaluba:godone huiya lawe wadiyala.”* [◊]

19 Ba:gala ama: hidamo, keba tetelo lumagiti ha:kiya ama:tamo pete sose watodawoeno ododi komo kubama: da:pegoemene ebeno tabo akulia:la:, huiyatiya netewa o netewa-kapiya hibima: midipa:te ebeno kuba komo kapimilo da:pehawakalimimina:, ba:ba tetelo ama: tote ba:be sose watodawoeno komo hibilo na:numiya:. [◊] **20** Ba:bene ba:be sose watodawate kuba komo hibilo dododi, wadiyala ama: sose tawakalubino holoholo

* **5:18:** Buka ka:lamiholedawa, wadiyala ama: Tutumu Tabo 25:4 numiya:. Ba:moe taboeno ipuwa ba:ma ka:nala, kau-goete oko owati ipuwalo tawakalubi dowalubilimini, ba:bema: wadiyala iba:te ibino malemalelo hidu ovalubi komo kau-goetamo atumu na:kihata:mena:. Ba:gala Polote Timotiko eta Buka taboma: da:kakiyamiya:, ba:be tabo ba: Ya:suti ebe ta:matapa:tamo dopamo da:goiya: ba:be tabola, ba:bema: wadiyala ama: Ma:t 10:10 ba:gala Luk 10:7 tetelo numiya:.

◊ **5:18:** 1Kol 9:9; Ma:t 10:10 ◊ **5:19:** 2Kol 13:1

hapulu ebe na:kiyahamiya:, ba:be gabodo
komo watowatopa:te atu kuba ododilima:
kotoletolehoma: *

Polote Komo Hiya:hiya: Tabo Dolamagiya:

21 Ba:bema: naeno gudu, nale Godoko ba:gala
Ya:su Kelisoko ba:gala ibino hidatalona nopol
ibino holoholo hapulu ama: bikiyamemata
ba:moi komokomo sose ipuwalo kododilima:
ba:bene ama: hidamo, sose tawakalubino como
anagilamelelame tetelo ama: lumagi hunu
nikapa:mo ba umi eta lumagi miya:palo eta
lumagi dito akalawa:la.

22 Ba:gala ama: eta lumagino watamo kokoto
emowatilamel ebe Godokono okamo tiyolo aki
ihata:la:, mabu keba tetelo ama: tuputupu ukui
komago ododihino, diyala, ama:le ba:be gabodo
kuba emededadawatamo oko da: ikameomena:.
Numa:, ebete ebno oko habalo ba luta como
kuba komokomo gala da:kododilimini, ba:ba
tetelo ebno kuba huiyate ama:tamo atumu
kopema:ne. Ama: hidamo, amia:no ododili
ipuwalo gigiho aka:hiya:midala: tepo ipuwoeno
dalowa: komote ama:tamo kopema:!

23 Ba:gala Timoti, ba:moe ba: eta komola.
Komo hiya:hiya: tetelo kateneno temeteme ko
mate amia:no tepo ipuwalo ama: uminakata,
ba:bema: beya kapiyanomo akana:la:, wadiyala
ama: huiyatiya como tetelo helo gala:ipi gao beya
nanekela:mo na:ninakuya:.

24 Ba:gala sose oko owati ipuwalo ba:moe eta
como na:kemalagidola. Komo tawakalubino
kuba ododili komate hawakala ba:pola:lama:na,

---

* 5:20: Epe 5:11

ba:bema: komopa:te na:ga:lana iba:te galane kuba huiya hibinomolo kuwatema:na:. Huiyatiya komo tawakalubino kuba ododili eba ka:naha: mabu iba:te ibino kuba ododili komo nugu-muilina, ba:bema: numa:, galane Godote ebeno ubi tetelo ba:bi kuba komo hiliyonomo ko-hawakalilamema:ne. ²⁵ Ba: hibila, tawakalubino hidohido ododili komate atumu hawakala ba:pola:na, huiyatiya komo kapiyakapiya awale-lalo da:pola:na ba:bi komate Godokono hidotetelo hibilo kohawakalahalema:na:.

6

Puya:te Oko Namutuluba:tamo Huiyaha: Oko Dowatina Ibino Komo

¹ Ba:bema: ba:moe ba: eta komola. Koko okopi dubate pui mana:mo duwatiya: iba:tamo huiyaha: oko kowatihonama:, ba:bi huiyaha: okopi ipuwalo puya:te hibima: midipima: deda:hana, wadiyala iba:te ibino tepo ipuwoeno ukuilo ibi ha:kiya ibi hopamo ba miya:te ibino oko namutulubi hunamo na:wadiya:paa:latelenakamena:. Numa:, hibima: midiha:pa:te ba:bako okopino tuputupu emede komo dulamelelamemena:, ibi mabuma: iba:te gabu a:kuma:mena: aeno iya:tulame komo kubama: koga:lama:, iyo, iba:te ibino tabo ga:la ipuwalo Godokono mahilo atumu a:kakubahima:mena:. ² Ba:bene huiyaha: okopi ipuwalo puya:te hibima: midipi namutuluba:tamo oko dowatina, ba:ba:te kuba tabo ba:ma ka:na akaga:lala:, “Aeno

---

² **6:1:** Epe 6:5

oko namutulubi koko tawakalubiha:. Ao, ibi a keba ka:nala:ka: ba:bako hibima: midipi ekakila, ba:bema: ale iba:tamo hibi oko a:kowata:ma:!” A:iye, ba:bako ukui tabo ba:kubanomola! Wadiyala ba:bi huiyaha: okopa:te huiyatiya ibino namutulubino hibima: midi komo ba emalagidolo, ibi malemalelatelelo ubi konomamo ba:bo na:miya:tenakamena:, iba:te oko owati ipuwalo ibino namutulubi kowalubilinama:.

Dogodogopima: Eda:ha Komo

Ba:bema: Timoti, wadiyala ama: Godokono tabo ba olamagi ba:moi komokomo sose tawakalubi hidamo niya:tulamiya: ◊

³ Numa:, aeno iya:tulame komate tawakalubi bowalubilina iba:te Godotamo hibilo kopapamila:halema:, huiyatiya kebe lumagiti hiya: gaboen komokomo diya:tulamenako, ebete aeno Kodawa Ya:su Kelisokono hiya:hiya: mulu iya:tulame komago kapiyama: keda:naha:, ◊ ⁴ ⁴ mabu ba:bako ha:da tabo iya:tulamedawa ebe ha:kiya ebe ba awagaminana ebegodolo eta hidu ukui kapiyate kitama:naha:. Ebe ubi konomola tawakalubi kubahilamelo iba:go hiya:hiya: taboeno ipuwama: olowabeletihui, ba:bema: ba:moe komo ipuwane hiya:hiya: kubate ikulinaka. Ba: ba:ma ka:na ebete komopino ilina mabuma: iba:tamo na:maubana, ba:gala ebete komopi ipuwalo anagiya:mida komo bewadiya:paa:latelenako, ba:gala ebete komopi biduduputilamenako, ba:gala ebete ebeno kuba tepo ipuwoeno ukuilo komopino

---

[◊] 6:2: Pai 16   [◊] 6:3: Gal 1:6-9

ododili komo kubanomoma: goenako, ⁵ ba:gala ebete komo atu kubakuba ukuipa:go alaholo komo a:kamiya:pale. Ba: hibila, ba:bako dubu hiliyonomate Godokono hibi gabu ya:lo a:miya:puya:, ba:bema: ibino daedae ukuilo ha:da tabo ba:ma ka:na ga:lana, lumagiti Godoko ta:mata ipuwalo dogodogodawama: keda:ma:ne.

◊

⁶ Huiyatiya Godokono hibi komo ba:ma ka:nala. Kebe lumagiti ebe ta:matama: ebno kalakala ipuwalo demedena, ba:be lumagiti Hunu Haboeno hidu komokomo konomamo kuwatema:ne, hopo haboeno ilinaha:. ◊ ⁷ Ba:be mabuma: hidu tepo ipuwoeno ukuia:gopa:te ba:ma ka:na emalagidolona, “A hopo habalo da:hawakalahaliya:ma: bida ilinago ka:pikuliya:ma:? Puliyal! Ba:gala ale da:ha:lahama: bida ilinago na:ka:tolamema:? Puliyanomola! ◊ ⁸ Ba:be mabuma: a hopo habalo ba emedena agodolo kebako kapiyakapiya naha ilina ba:gala pupulino ilinate modobolo da:pola:ma:na, wadiyala kalakalate agodolo nitanamene!”

⁹ Huiyatiya numa:, kebe tawakaluba:te dogodogopima: eda:hama: ubi dihatena, Saitanate ibi kuba gabamo ba emogabuileme iba:te ebno guba:mo ba:bo konegudima:na:. Iyo, ebe ubila ebete ba:bi tawakalubi kubahilamema:, ba:bema: ebete ibi ibino daedae ubi komamo uwatete hoe ipuwamo ba:bo kadimuya:midalema:ne. ¹⁰ Ba:bema:

◊ **6:5:** 2Tim 3:8; 4:4; Tai 1:14   ◊ **6:6:** 1Tim 4:8; Pil 4:11-12; Yun 13:5   ◊ **6:7:** Yauba 1:21

hibila, lumagiti mani koamo demalagidolona, ba:be komo ba: ba:be lumagino hiliyonomo kuba ododili komoeno mabula. Iyo, komo tawakaluba:te koko mani uwatema: ubi miya:telo hibima: midi ipuwane dikuliya:, ba:moe ba:be gabodo ibi ha:kiya iba:tamo koko tepo temeteme ba:bo ikalamiya:. *

Hibima: Mididawoeno Hido Huiya Lawe Komo

11 O naeno gudu, ama: huiyatiya Godokono hidu okodawalata, ba:bema: wadiyala ama: ba:moi kuba ubi komo hiliyonomo kuba nibote patema: goelo Godokono hidu emede komokomo hidonomamo na:ta:mataliya:. Ba:ma ka:na Godoko hibima: midilo ebe kapiyatamo papamiwata komo, ba:gala ebeno tuputupu ododili komo, ba:gala ebeno malemale emalagidolo komo, ba:gala ebeno tataba emede komo, ba:gala temeteme ipuwalo kodakodalo la:na komo, ba:moi hiliyonomo komate ama:godolo na:pola:namena:. * **12** Ba:bene ama:le hibima: midi ipuwalo kuititi tetam: modobolo konuluhukuma:, wadiyala ama: kodakodama: nediy:, sikulu gugudino iya:da:mi hegelalo etate dopodawama: keda:ma: helonomamo da:puliganako ba:ba ka:na. Ba: ba:ma ka:na ama: Godogodone wiboha: ka:ka: konelawema:na:ta, mabu ama:le dopamo tawakalubino holoholo hapulu Godoko ta:matama: hibi tabo da:goiya:la, ba:ba tetelo ebete ba:be ka:ka: ama:tamo ikamema: ka:miya:ta. *

---

* **6:10:** Epe 5:5   * **6:11:** 2Tim 2:22   * **6:12:** 1Kol 9:25-26;
2Tim 4:7

13 Ba:bema: numa:, Godoko ba: hopo ilina hiliyonomatamo ka:ka: dikalamena ba:be Kodawala, ba:gala Ya:su Kelisoko ba: Poniyase Paeletekono dopo hapulu ebeno hibima: midi komo da:hawakalimiya: ba:be Hibidawala. Ba:bema: naeno gudu, nale ibi netewapino holoholo hapulu ama: koamo tutumutimata,
◊ 14 ama:le aeno Kodawa Ya:su Kelisokono pe kuitita:mo ebeno hiya:hiya: tutumu tabamo hidonomamo na:papamiwatanakuya:, iyo, modoboha: komopa:te eta kapiya deha:potonomo komoma: amia:no oko kubama: ga:la. 15 Ba: hibila, Godoko kapiya ba: Hidonomodawala ba:gala Hununomodawala! Iyo, hopo habanapino hiliyonomo kokopi ba:gala gawadubu ipuwalo ebe kapiya ba: Konomodawala, ba:gala ebe kapiya ba: Konomo Gawadalagila! Ba:be mabuma: ebete modobo tabo da:goemene, ba:be hidu tetenomolo Ya:suti hopo habamo gala kakapema:ne. ◊

16 Iyo, hibila, Godoko kapiya ba: emedena emedena Ka:ka:dawala. Ebete kebe konomo alo ipuwalo demedena, eta lumagiti ebeno holoholo hapuamo konuluhukuma: ba:be alo ipuwamo to modoboha:, ba:bema: hopo habanapi hiliyonomo ipuwalo etate ebe dopamo kumiya:ha: ba:gala ba:ma tetelo ibi ipuwalo etate atumu ebe kuminaha:. Ba:bema: wadiyala emedena emedena tetelo awagaha komo ba:gala helo konomote ebegodolo na:pola:namena!: Ba:ba:la!

Polote Leta Kuititi Hapulu Tabo Komokomo

◊ 6:13: Yon 18:36-37   ◊ 6:15: Haw 17:14

Dolamagiya:

¹⁷ Ba:bema: puya:te ba:moe hopolo dogodogopima: deda:hana, wadiyala ama: ibi na:kiyalamiya: ibi ha:kiya ibino komoma: akawagahala:. Wadiyala iba:te huiyatiya ibino dogodogo ilina koamo emalagidoleheno, Godoko kapiya ibino ovalubidawama: ga:lalo ebeno pe komoma: uliholo na:latiminamena:. Ba:hibila, Godote ha:kiya aeno modoboha: komo ba ulamelea:mena, ebete kebe hiya:hiya: ilinamo a koamo dowalubinako, ebe ubi bihatena ale ba:bi ilinama: hibilo kokalakalahamanama:. ¹⁸ Ba:gala ama:le ibi gala ba:ma ka:na na:kakiyalamiya:, wadiyala iba:te ibino hidu ododili komokomo na:dogodoguilama:mena:, iyo, iba:te konomo malemale hawakalimi ipuwalo ubiha:ma: a:keda:hala: komopino modoboha: komokomo komodobuilelalamema:. ¹⁹ Numa:, ba:ba:moe gabodo ibi ha:kiya ibi kowalubilima:na:, mabu Godokono Hunu Habalo ibino dogodogo ilinate hibilo ba:nepola:lama:namene, iyo, ibino malemale hawakalimi komo ba: ibino genamoeno kodakoda mabu huiyala, mabu iba:te galane tetelo Godogodone da:nelawemena: ba:be hibi ka:ka: ba: ibino wiboha: ka:ka: komola. ²⁰

O Timoti, ama: nolata! Godote ama: hidu okodawama: goelo ama:tamo kebe hiya:hiya: oko dikamehuya:la, wadiyala ama: ba:bi oko hidonomamo nulamenakuya:. Ba:bema: ha:da amiho tawakaluba:te kebe komokomo mulu iya:tawa komoma: da:ga:lana, ama: ba:bako daedae tabo olamagimi ipuwamo akanopegala:. Wadiyala ama:

[⊗] **6:17:** Luk 12:20   [⊗] **6:19:** Ma:t 6:20

huiyatiya ibi miya:palete iba:go akolowabeleti-huia:la:, mabu hibila, ibino tabo ga:la komate komo ulihopi Godoko holoholoha:pima: midilinaka, ²¹ iyo, dopamo komo ba:bako tawakalubi ibi ha:kiya ibi mulu iya:tawahapima: ba ga:la iba:te hibima: midi ipuwane ba: dito ikuliya:.

Naeno gudu, wadiyala Godokono malemale komote ama: ba:gala ama:go da:kapiyuiminaka la: hiliyonomagodolo nitanamene. Ba:moe ba: naeno tabo kuititala. Ba:ba:la. [◊]

[◊] **6:21:** 1Tim 1:6; 2Tim 2:18

**GODOKONO HIDO TABO
The New Testament in the Tabo Language, Aramia
Dialect, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Aramia) long
Niugini**

Copyright © 2006 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Tabo (Aramia) (Tabo)

Dialect: Aramia River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

3c340006-f955-5c23-b3a5-6598deca5d75